

Základy finanční analýzy

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Doc. Ing. Petra Růčková, Ph.D.

Katedra financí a účetnictví

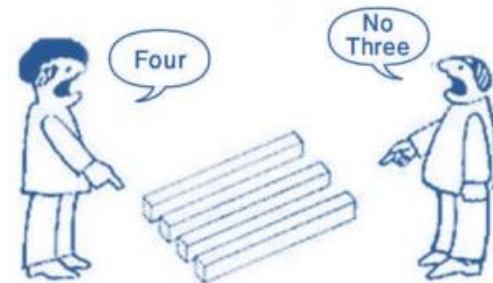
Důvod existence finanční analýzy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Úspěšná firma se v současnosti bez rozboru finanční situace firmy neobejde.
- Základní parametry pro hodnocení efektivnosti podniku:
  - schopnost vytvářet zisk, zajišťovat přírůstek majetku a zhodnocovat vložený kapitál;
  - zajištění platební schopnosti podniku.

Způsob vyhodnocování ukazatelů

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Struktura majetku a zdrojů financování

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

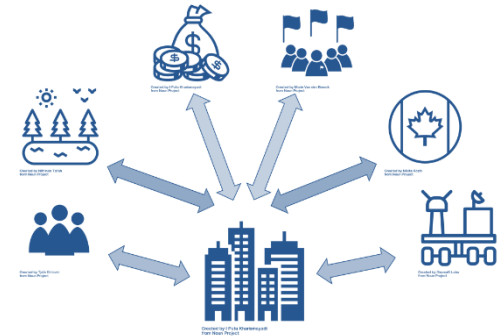

Faktory ovlivňující majetkovou strukturu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Na výši celkového majetku podniku mají vliv tři základní faktory:
  - rozsah podnikových výkonů,
  - stupeň využití celkového majetku
  - cena majetku
- Majetková struktura závisí také na:
  - technické náročnosti výroby
  - rozvinutosti peněžního a kapitálového trhu
  - ovlivněna konkrétní ekonomickou situací podniku a orientací jeho hospodářské politiky

- V rámci finanční struktury je třeba analyzovat zejména *relaci mezi vlastním a cizím kapitálem*.
- Za **optimální finanční strukturu** považuje takové rozložení kapitálu, které je spojeno s minimalizací veškerých nákladů na jeho pořízení a které je zároveň v souladu s předpokládaným vývojem tržeb a zisku a majetkovou strukturou podniku.

- Výsledovka je písemný přehled o výnosech, nákladech a hospodářském výsledku za určité období. Zachycuje tedy pohyb výnosů a nákladů *!nikoliv pohyb příjmů a výdajů!*
- Hledáme odpověď na otázku, *jak jednotlivé položky výsledovky ovlivňují nebo spíš ovlivňovaly hospodářský výsledek.*

PROFIT
LOSS

Struktura provozní oblasti výkaz zisku a ztráty

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Provozní výnosy	tržby za prodej zboží, tržby za prodej vlastních výrobků a služeb (výkony)
Provozní náklady	spotřeba materiálu a služeb, mzdové náklady

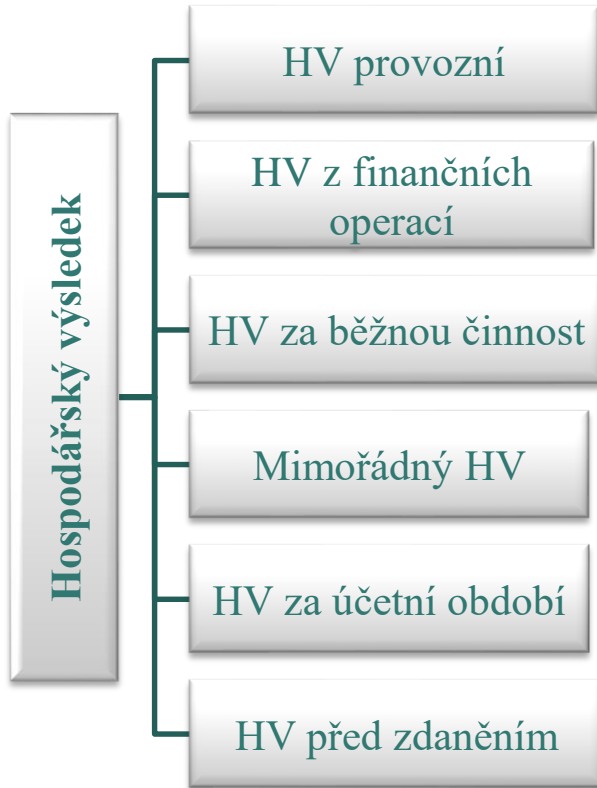
Odpisy

Výsledek hospodaření
= Výnosy – náklady

Členění výsledku hospodaření

CASH FLOW umožňují komplexní rozbor a vyhodnocení finanční pozice podniku, resp. změn ve finanční pozici v daném období.

Cílem finanční analýzy by mělo být hodnocení finančních toků sledovaného období z hlediska jejich vlivu na finanční pozici podniku.

Základní struktura výkazu cash flow rozlišuje zpravidla tři oblasti:

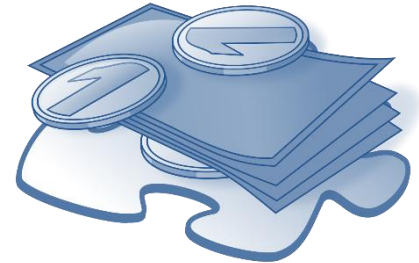
- » oblast běžné podnikové činnosti
- » oblast investiční
- » oblast externího financování

Za nejdůležitější lze považovat oblast běžné podnikové činnosti, neboť čím vyšší je cash flow v této oblasti, tím vyšší jsou předpoklady pro úspěšné plnění budoucích cílů.

- Je potřeba přemýšlet, která z položek vyvolá přírůstek peněžních prostředků a která vyvolá pokles
- Cash flow nepřímou metodou dává manažerům podstatně lepší informaci, kde se ztrácí či berou peníze.
- Dává přímou odpověď na otázku, proč a kde se hospodářský výsledek liší od příjmů a výdajů.

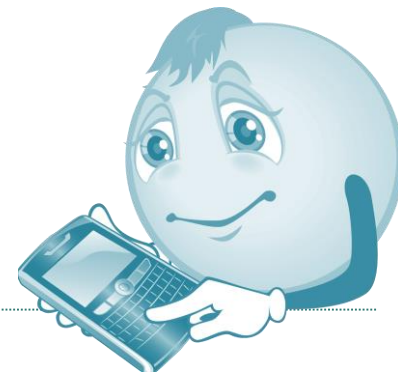

Vztah výsledku hospodaření a cash flow

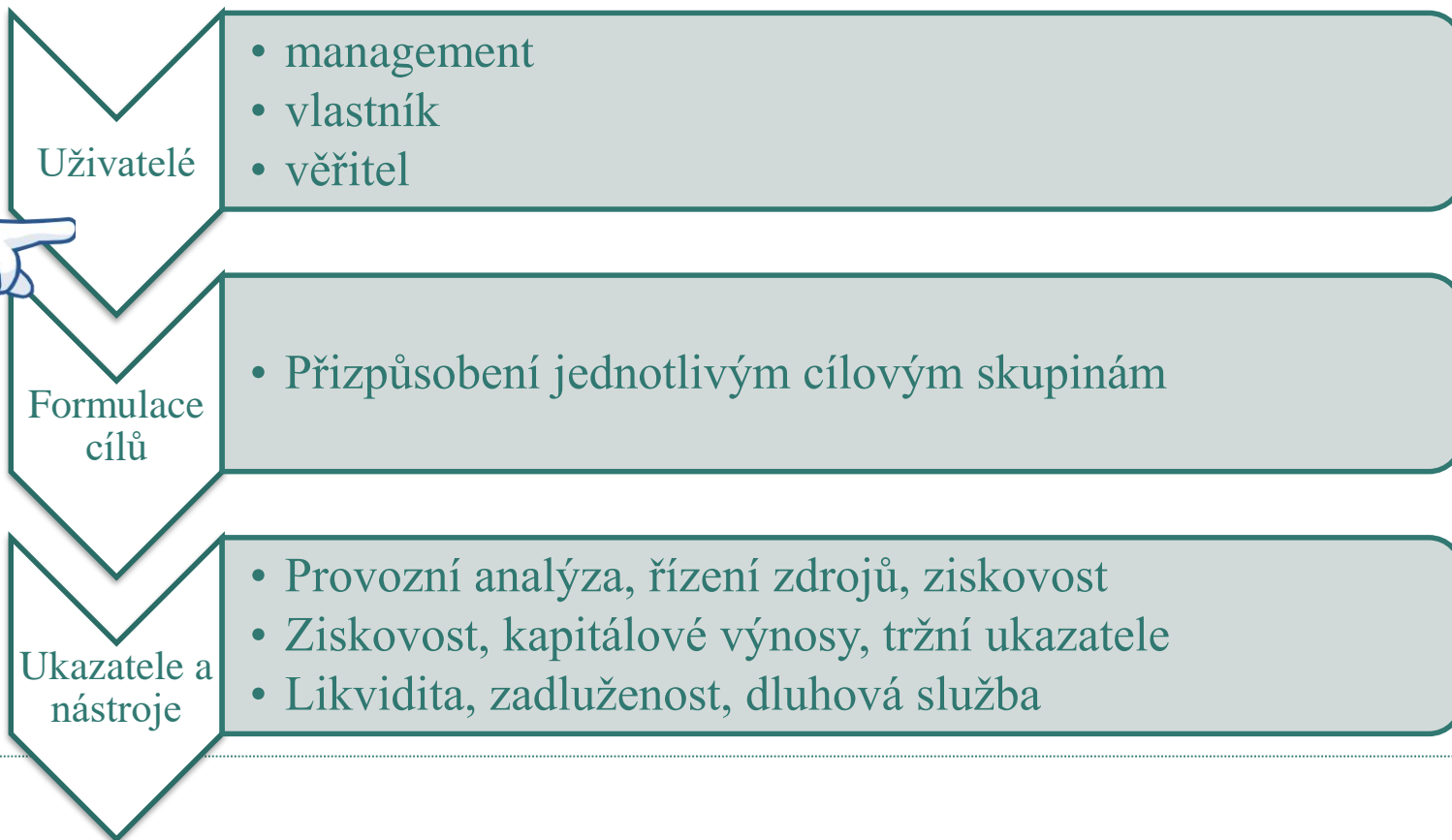
- **Hospodářský výsledek z provozní činnosti je zisk, peněžní tok z provozní činnosti je kladný.**
  - **Hospodářský výsledek z provozní činnosti je zisk, peněžní tok z provozní činnosti je záporný.**
  - **Hospodářský výsledek z provozní činnosti je ztráta, peněžní tok z provozní činnosti je kladný.**
  - **Hospodářský výsledek z provozní činnosti je ztráta, peněžní tok z provozní činnosti je záporný.**
-

Postup při finanční analýze a cílové skupiny

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Pojem **likvidita** se používá ve vztahu:
  - **likvidita určité složky majetku** - jde o vyjádření vlastnosti dané složky majetku jak rychle a bez velké ztráty hodnoty se dokáže přeměnit na peněžní hotovost.
  - **likvidita podniku** - jde o vyjádření schopnosti podniku uhradit včas své platební závazky.
- "Řízením likvidity" rozumíme specifická řešení, umožňující koncentraci a řízení finančních zdrojů, která jsou vhodná zejména pro ekonomicky spjaté skupiny společností.

Ukazatele likvidity

Okamžitá likvidita (L1) =
pohot. peněžní prostředky
/ krátkodobé cizí zdroje

Pohotovává likvidita (L2) =
(OA-zásoby)/krátkodobé
cizí zdroje

Běžná likvidita (L3) =
oběžná aktiva/krátkodobé
cizí zdroje

U **doporučovaných hodnot** se literatury rozcházejí, ale v zásadě lze říci, že pro:

Přímá analýza – rentabilita

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

**Využívá firma
efektivně svá
aktiva?**

**Dosahuje
firma
adekvátní
marže?**

**Jaká je
návrtnost
investice pro
akcionáře?**

**Existuje
dostatečná
kontrola
nákladů
z provozní
činnosti?**

Ukazatele rentability

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Rentabilita je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu.

Ke zjišťování rentability jsou používány v praxi nejvíce tyto ukazatele:

- ukazatel rentability celkového vloženého kapitálu (ROA)
- ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE)
- rentabilita odbytu (ROS)
- rentabilita nákladů (ROC)

Obecně je tedy rentabilita vyjadřována poměrem zisku (EAT nebo EBIT) k částce vloženého kapitálu (A, E, S, C apod.)

Rentabilita celkového vloženého kapitálu - ROA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Měřením ROA vyjadřujeme celkovou efektivnost firmy, její výdělkovou schopnost, nebo také produkční sílu.

$$\text{ROA} = \text{zisk} / \text{celkový vložený kapitál}$$

Odráží celkovou výnosnost kapitálu bez ohledu na to, z jakých zdrojů byly podnikatelské činnosti financovány.

Finanční struktura je v tomto případě tedy **irelevantní**, hodnotí se schopnost reprodukce kapitálu.

Rentabilita vlastního kapitálu - ROE

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Měřením ROE vyjadřujeme výnosnost kapitálu vloženého vlastníky podniku.

$$\text{ROE} = \text{zisk po zdanění} / \text{vlastní kapitál}$$

Jde o ukazatel, pomocí kterého mohou investoři zjistit, zda je jejich kapitál reprodukován s náležitou intenzitou odpovídající riziku investice.

Je-li hodnota ukazatele trvale nižší než **výnosnost cenných papírů garantovaných státem**, je podnik fakticky odsouzen k zániku, neboť investoři nebudou do takovéto investice vkládat své prostředky.

**Jak dlouho váže
firma finance
v zásobách?**

**Daří se
společnosti včas
inkasovat
pohledávky?**

**Jaká je
efektivnost
využití majetku
v procesu tvorby
tržeb?**

Přímá analýza - zadluženost

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Je firma schopna platit krátkodobé závazky?

Má firma dostatek kapitálu na zabezpečení fungování společnosti?

Jak je vysoké riziko, že společnost nebude schopná splácet úroky věřitelům?

Jaká je kapitálová struktura firmy?

Moderní metody finanční analýzy

EVA
MVA
DCF

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Doc. Ing. Petra Růčková, Ph.D.
Katedra financí a účetnictví

Požadavky na moderní ukazatele

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Úzká vazba na
vlastnické podíly

Vazba na účetní
informace

Překonání námitek
proti účetním
ukazatelům

Kalkulace rizika a
rozsah vázaného
kapitálu

Hodnocení
výkonnosti včetně
ocenění podniku

Vazba na všechny
úrovně řízení

Podpora řízení
hodnoty

- EVA (= Economic Value Added)
  - nástroj finanční analýzy, řízení a oceňování podniku
  - ukazatel výnosnosti překonávající nedostatky dosavadních ukazatelů - ROE, ROA – založené na účetním výsledku hospodaření

Ekonomická přidaná hodnota - vznik

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Koncepce řízení hodnoty (hodnotová koncepce, hodnotový přístup) vznikla v USA v 80. letech při hledání vhodného nástroje pro oceňování podniků v souvislosti s tehdejší vlnou fúzí a akvizic.
- Hlavní charakteristikou je řízení podniku z pohledu zájmu jeho vlastníků.
- Základem je ekonomický ukazatel EVA, který je vytvořenou nadhodnotou, kterou podnik vytvoří po odečtení všech nákladů.

Ekonomická přidaná hodnota - definice

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Firma vytváří hodnotu tehdy, je-li čistý provozní hospodářský výsledek (NOPAT) vyšší než náklady použitého kapitálu.
- Tento přístup k hodnocení a řízení výkonnosti podniku staví na první místo zájem jeho vlastníků a za hlavní cíl podniku považuje tvorbu hodnoty a bohatství pro vlastníky.

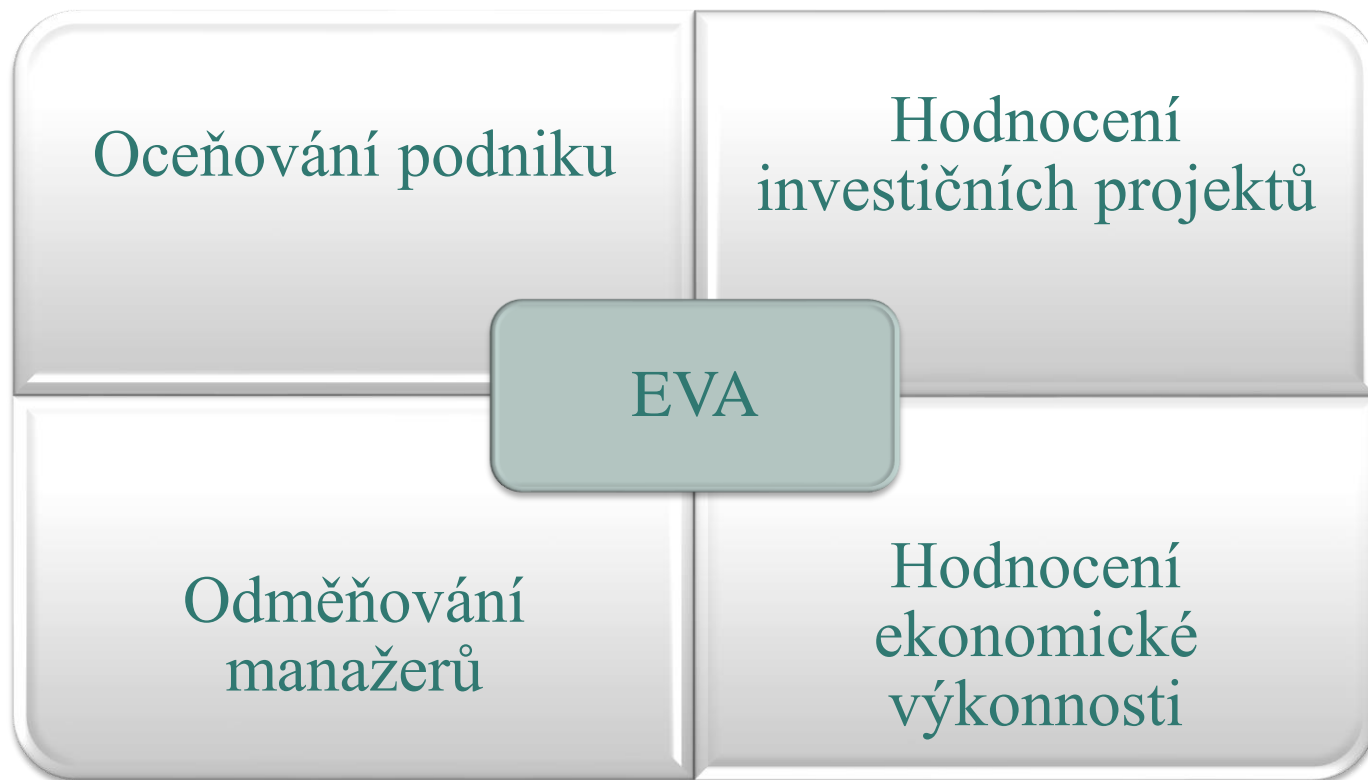

Možnosti využití ukazatele EVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Důvody zavedení:
    - Tlak na existenci ukazatele s užší **vazbou na hodnotu akcií**, která by měla být statisticky prokazatelná;
    - Využít co nejvíce informací a údajů účetnictví včetně ukazatelů, které jsou na těchto účetních údajích postaveny;
    - Nutnost **zahrnutí rizika do kalkulací**;
    - Možnost hodnocení výkonnosti a zároveň i ocenění podniků.
-

Příčiny zavedení ukazatele EVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Ekonomický versus účetní zisk

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Rozdíl mezi těmito dvěma pojmy spočívá v položce nákladů, které u ekonomického zisku zahrnují také alternativní náklady.
- Klasické (účetní) vyjádření zisku ignoruje především náklady vlastního kapitálu, neboť náklady na cizí kapitál (úroky placené) ve výsledovce zahrnuty jsou.

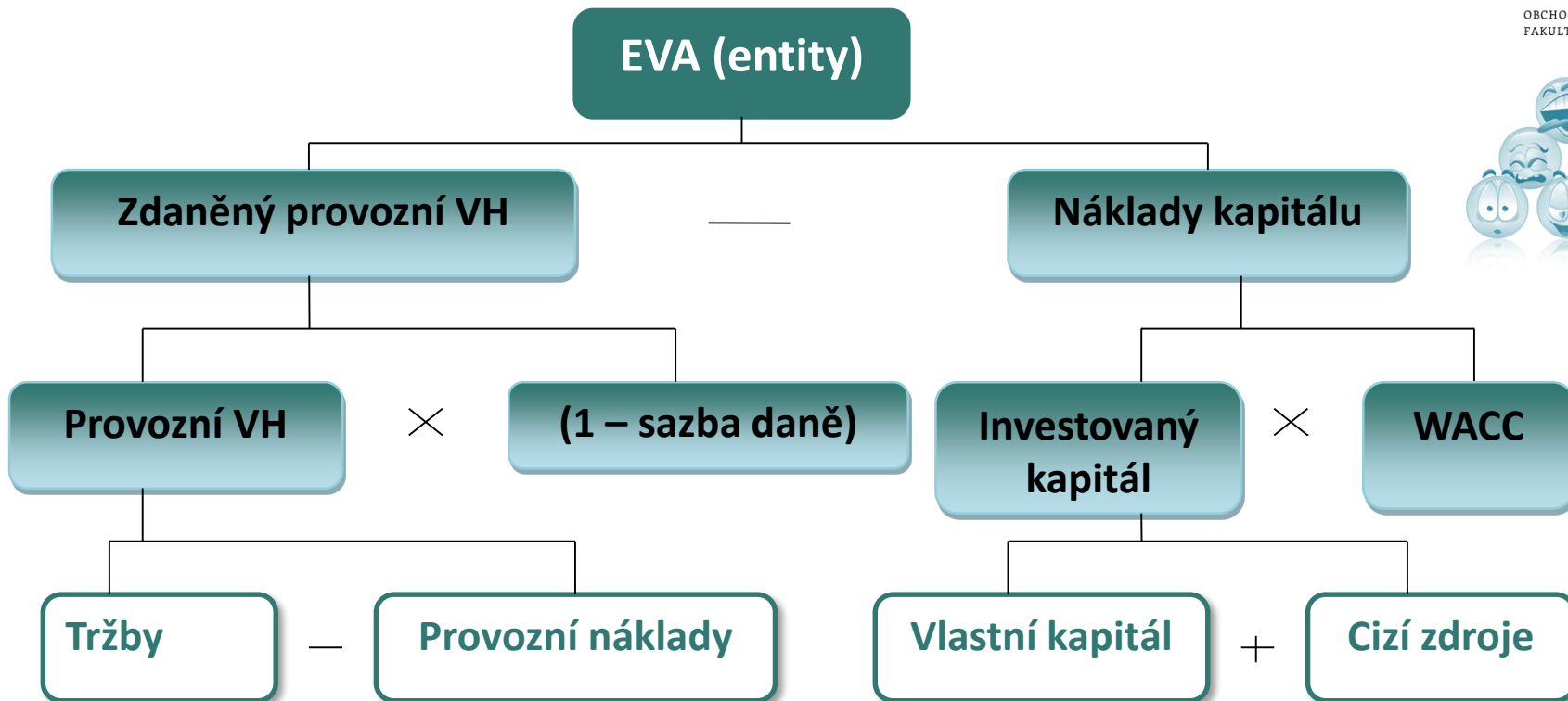
Účetní zisk = výnosy – účetní náklady

Ekonomický zisk = celkové výnosy kapitálu – náklady na kapitál

- **Ekonomický zisk** vzniká až v okamžiku, kdy účetní zisk převýší jak klasické náklady, tak i náklady ušlých příležitostí.

Rozklad ukazatele EVA

Obecný výpočet EVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

$$EVA = NOPAT - C * WACC$$

NOPAT = net operating profit after taxes, tj. zisk z operační činnosti podniku (zisk z hlavního provozu podniku) po zdanění

WACC = průměrné vážené náklady kapitálu (weighted average cost of capital)

C = Capital = kapitál vázaný v aktivech, která slouží operační činnosti podniku

Způsoby výpočtu EVA - equity

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Pomocí vzorce nákladů na kapitál:

$$EVA_t = NOPAT_t - NOA_{t-1} * WACC_t$$

Pomocí vzorce hodnotového rozpětí:

$$EVA_t = \left(\frac{NOPAT_t}{NOA_{t-1}} - WACC_t \right) * NOA_{t-1}$$

Operační rentabilita
tj. rentabilita čistých provozně
potřebných aktiv

Hodnotové rozpětí
tj. jakási ekonomická
rentabilita

Způsoby zvyšování EVA

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

EVA versus rentabilita

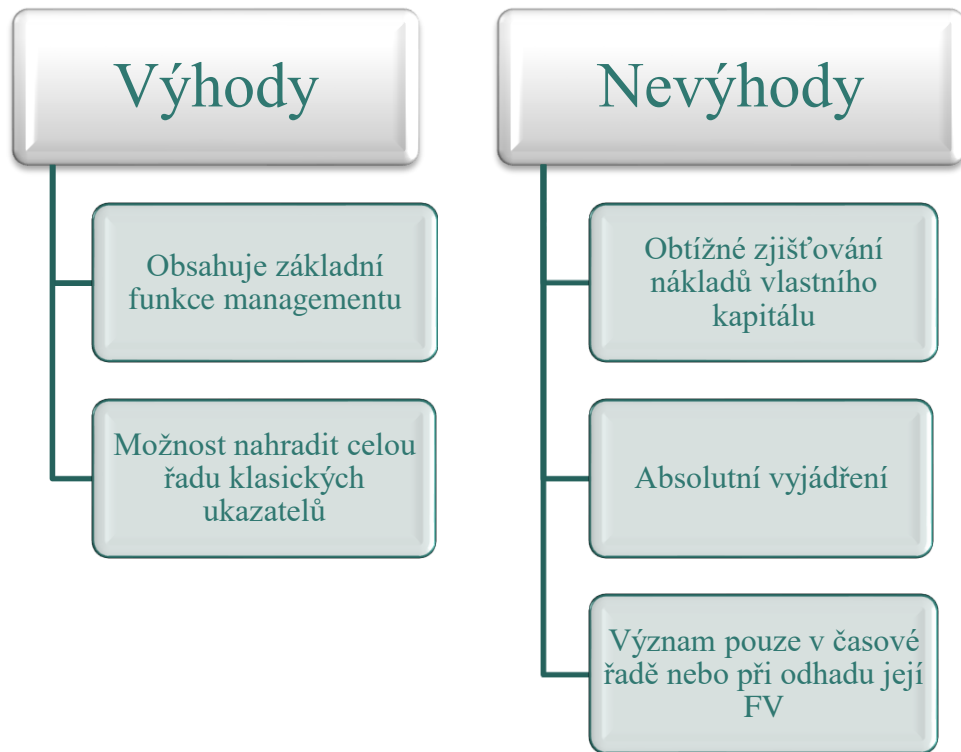

- EVA zahrnuje též alternativní náklady investovaného vlastního kapitálu
- EVA zahrnuje pouze výnosy a náklady, které jsou spojeny s hlavní podnikatelskou činností (zaměření pouze na provozní oblast)
- EVA uvažuje při výpočtu nákladů kapitálu pouze kapitál, který je vázaný v aktivech využívaných v hlavní podnikatelské činnosti, a to pouze kapitál investorů, kteří očekávají výnos z jeho alokace do podniku
- EVA je absolutní ukazatel, tzn. je samostatně využitelným kritériem pro hodnocení výkonnosti

Výhody a nevýhody EVA

- cash flow **diskontované** (očekávané cash flow převedeno na jeho současnou hodnotu) pomocí nákladů na kapitál bere v úvahu čas i riziko
- výhodné **měřítko výkonnosti podniků**
- je předmětem zájmu investorů **při hodnocení výhodnosti jejich investice** pomocí čisté současné hodnoty či vnitřního výnosového procenta

Vyjádření ukazatele:

$MVA = \text{tržní hodnota firmy} - \text{investovaný kapitál}$

- Hlavní předností kritéria je skutečnost, že se jedná o **hodnotu přijatou trhem**.

Hodnota přidaná trhem

- MVA je měřitelné pouze externě a u podniků veřejně obchodovatelných
- MVA neodlišuje změny v tržní hodnotě, které jsou způsobeny činností podniku a jejího managementu, a změny, které jsou vyvolány vývojem ekonomiky
- MVA nezohledňuje další změny hodnoty podniku pro vlastníky – např. výplatu dividend, zpětný odkup akcií od vlastníků atd.
- MVA nezohledňuje očekávání investorů – nezahrnuje požadovanou míru výnosnosti investovaného kapitálu
- MVA nelze použít pro měření výkonnosti na nižších úrovních řízení

Výhody a omezení moderních ukazatelů

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Výběr vhodného ukazatele pro měření výkonnosti podniku není jednoduchou záležitostí
- Použití klasických ukazatelů ziskovosti může v některých případech selhávat
- Klasické ukazatele posuzují výnosnost kapitálu, avšak bez ohledu na výši podstoupeného rizika
- Implementovat do praxe podniků vedle klasických ukazatelů i nové ukazatele výkonnosti, které lépe ukazují splnění základního cíle podnikání – zvyšování tržní hodnoty podniku (zhodnocení vlastnických podílů).

